

TYÖVÄEN KALENTERI

1919

KULUTUSOSUUSKUNTIEN KESKUSLIITON

JULKAISEMA

HELSINKI 1918,

SIVUT 1–32 PAINETTU OSAKEYHTIÖ WEILIN & GÖÖSIN KIRJAPAINOSSA
MUU OSA KIRJAPAINO O.Y. SANASSA, HELSINGISSÄ.

Lenin,

Trotski.

Lenin. Venäjän diktaattori.

Venäjän vallankumousliikkeen huomattavin johtaja on epäilemättä Wladimir Iljitsh Lenin (Uljanow). Venäjällä tuskin lie toista henkilöä, jonka nimi olisi tätä nykyä niin suuressa määrässä vihattu, mutta toiselta puolelta myöskin eräissä piireissä siinä määrin rakastettu ja pidetty kuin Leninin. Hän on epäilemättä piirtänyt nimensä poislähtemättömästi Venäjän historiaan, sanottakoonpa hänestä sitten henkilönä, politikkona ja vallankumoustaistelijana mitä tahansa.

Vallankumousaikakauden suurmiehille on ominaista, että he ilmestyvät vasta vallankumouksen aikana ja sen nojalla saavuttavat maineensa. Moni heistä on ennen saattanut olla aivan huomaamaton, mutta vallankumouksen tarjoomat suotuisat olosuhteet tekevät mahdolliseksi heidän menestyksensä. Sillä tavalla on ollut laita Napoleonin, Robespierren, Dantonin ja monien muitten. Mutta Leniniin nähden on hieman toisin asianlaita. Hänen nimeänsä ei yksinomaan vallankumous ole tehnyt tunnetuksi, vaan oli se tietty jo aikaa ennen sitä. Vallankumousmiehenä oli hän pakotettu pakenemaan ulkomaille, jossa viettikin suurimman osan elämästään. Kun hän sieltä käsin joutui johtamaan, yhdessä toisien vallankumousmiesten kanssa, kumousliikettä tsaarivaltaa vastaan kotimaassaan, perehtyi hän tai oikeastaan

Viirolainen Pohjoisilivvinmaalta.

eläytyi siinä määrässä maanalaiseen toimintaan ja keinoihin, että se on antanut leimansa hänen myöhemmälle julkisellekin toiminnalleen, kun sellainen vallankumouksen kautta kävi mahdolliseksi.

Vallankumouksen puhkeaminen Venäjällä vasta antoi hänelle oikean tilaisuuden osoittaa, mihin vannoutunut vallankumousmies pystyy. Estettynä matkustamasta heti kohta kotimaahansa, hän ulkomailla käsin ryhtyi ohjaamaan liikettä ja antamaan puoluelaisilleen ja kannattajilleen ohjeita. Tämä tapahtui tietenkin kirjeellisesti tai lähettien kautta suullisesti. Minkälainen vaikutus hänellä jo ulkomaalta käsin oli puolueensa keskuudessa,

käy selville eräästä tapauksesta, jonka todistajana allekirjoittanut sattui olemaan. Ollessani sos. dem. puoluetoimikunnan lähettinä Pietarissa Senaatin alistusta koskevassa asiassa huhtikuulla v. 1917, jouduin bolshevikipuolueen puoluetoimikuntaan, jonka myötävaikutusta toivottiin kysymyksessä olleen alistuksen hyväksymiseksi. Kokoukseen saapui samaan aikaan ulkomaalta Leninin lähettämänä rouva Kollontay, joka myöhemmin joutui näyttelemään niin suurta osaa kiihoituspuheineen Suomenkin kapinaliikkeen valmisteluissa. Kollontay toi päämieheltään puoluetovereille joukon kirjeitä, joita heti ryhtyi lukemaan. Lukijan sekä kuuntelijoina olevat toimikunnan jäsenet valtasi sanoin kuvaa-maton innostus, jota voivat vain vilkkaat aitovenäläiset osoittaa. Kirjeessä lausuttiin suoraan, että Venäjällä tulee ryhtyä toimeenpanemaan työväendiktatuuria luomalla ensin sitä varten punainen kaarti. Teollisuuslaitokset on otettava työväen käsiin ja maa sosialisoitava. Eikä siinä vielä kyllin. Suomeakin varten oli kirjoittajalla valmiina ohjelmansa. Täälläkin piti tehdä juuri samalla tavalla! Vieraille, sivumennen sanottuna, jo silloin osoitin, ettei meillä semmoinen käypänsä, meillä ovat parlamenttaariset olot, punaisen kaartin muodostamisesta ei saata tulla kysymystäkään, vaan voisi jonkinlaisen armeijan muodostaa ainoastaan eduskunta laillisessa järjestyksessä. Mutta sellainen armeija ei kuitenkaan tulisi olemaan luokka-armeija, jonka avulla voitaisiin ryhtyä kaikkia edellytyksiä vailla olevaan yhteiskun-

Lättiläisiä naisia.

nalliseen vallankumoukseen. Kun vakuutin sosialidemokraattisen puolueenkin Suomessa olevan jokseenkin samalla kannalla, niin huomautettiin suoraan, että sellainen ei ole todellinen sosialidemokraattinen vaan opportunistinen kanta. He pitivät edelleenkin mahdollisena yhteiskunnallisen vallankumouksen kokeiluun ryhtymistä Suomessa, edellyttäen, että armeijan köyhälistöaineokset kyllä vievät tehtävän perille, porvarillisten ainesten muka piileskellessä taisteluja! Että näin kevytmielisiä neuvoja Leninin pääkortteeristä voitiin antaa Suomen työväenliikettä varten, ei tarvinne suinkaan olla epäilyksenalaista, sillä ovathan he itse kutakuinkin täsmälleen sitä noudattaneet. Yhtävähän tarvitsee se lukijaa oudostuttaakaan, sillä kun venäläisillä itsellään ei ollut minkäänlaista kokemusta parlamentaarisista menettelytavoista, enempää kuin Venäjän työväenliike muutenkaan on saavuttanut sellaisia laitoksia ja voittoja, joita sen olisi tullut koettaa säilyttää, eivät he myöskään voineet arvostella kyllin suuriksi sellaisen seikkailun vaaroja, yhtä vähän kuin käsittää, mitä työväestöllä olisi menetettävänä siinä tapauksessa, että se häviäisi sosiaalisen vallankumouksen tavoittelussaan ase kädessä.

Multa puhuaksemme Leninin vaikutusvallasta, on huomattava, että suurimman merkityksensä saavutti se vasta sitten kun hän palasi kotimaahansa johtaakseen itse tapausten kulkua. Tavatonta hälinää herätti hänen saapumisensa Saksan kautta, Hänet leimattiin kannat-

Sotavanki työssä.

tajineen maan kavaltajiksi, jotka ovat yhteistoiminnassa Saksan kanssa. Mutta tämän ei Lenin antanut häiritä itseään. Hän ryhtyi harvinaisella tarmolla ajamaan ohjelmaansa kaikkialla. Ensi töikseen julkaisi hän kootussa pienoiskoossa sen ohjelman, mihin oli pyrittävä ja keinot, joitten piti viedä suunniteltuun päämäärään. Koska hänen kysymyksessä olevat teesinsä eli

väitelmänsä muodostivat sen perustuksen, jolle bolshevikkipuolue sittemmin laski toimintansa aina yhteiskunnalliseen vallankumoukseen saakka luokkadiktatuureineen, julkaisimme ne tässä. Ne kuuluvat seuraavasti:

»1) Meidän suhtautumisemme sotaan, joka on Venäjän taholta sen uuden Lvovin ja kumppanin hallituksen kapitalistiseen luonteeseen katsoen tämänkin hallituksen aikana ehdottomasti imperialistinen ryövärisota, ei voi sallia mitään myönnytyksiä »vallankumoukselliselle maanpuolustuskannalle«. Itsetietoinen työväestö voi tyytyä vallankumoukselliseen sotaan, jonka avulla todella voidaan puolustaa vallankumouksellista maanpuolustuskantaa, ainoastaan seuraavilla ehdoilla: a) vallan siirtyminen köyhälistön ja niihin liittyvien talonpoikaisväestön köyhempien kerrosten käsiin; b) kieltäytyminen valtaamisista itse asiassa eikä vain sanoilla; c) kaikkien kapitalististen etujen täydellinen hylkääminen tosiasiasa.

Katsoen siihen, että laajaa maanpuolustuskantaa ajavien joukkojen edustajat ovat epäilemättä rehellisiä, että he tunnustavat sodan välttämättömyyden pakosta eikä valtauksien takia ja että heitä pettää porvaristo, on erittäin perusteellisesti, itsepintaisesti ja kärsivällisesti heille selitettävä heidän virheensä, selitettävä kapitalistisen ja imperialistisen sodan katkeamatonta yhteyttä, todistettava, ettei ilman kapitalismin kukistamista voida saada sotaa loppuun todella demokraattisella rauhalla, samalla kuin on järjestettävä mitä laajin tämän kannan selvittäminen toimivan armeijan keskuudessa. Veljestyminen.

2) Nykyisen hetken ominaisuus Venäjällä on siirtyminen ensimmäisestä vallankumouksen asteesta, joka antoi vallan porvariston käsiin, kun köyhälistöllä ei ollut kylliksi itsetietoisuutta ja järjestystä, toiseen asteeseen, joka tulee antamaan vallan köyhälistölle sekä talonpoikaisväestön köyhimmille kerroksille.

3) Ei mitään kannatusta väliaikaiselle hallitukselle. On selvennettävä sen lupauksen täydellinen valheellisuus, erittäinkin mitä tulee kieltäytymisiin valtauksista. On paljastettava se valhetta levittävä haave, että tämä hallitus lakkaisi olemasta imperialistinen.

4) On tunnustettava se seikka, että meidän puolueemme on vähemmistönä ja toistaiseksi heikkona vähemmistönä enimmissä työväenneuvostoissa kaikkiin pikkuporvarillisiin opportunistisiin sekä niiden pyrintöjä toteuttaviin aineisiin nähden. Näihin kuuluvat kansallissosialistit, sosialivallankumoukselliset ja menshevikit.

On selitettävä joukoille, että työväenedustajain neuvostot ovat vallankumouksellisen hallituksen ainoa mahdollinen muoto ja siksi meidän tehtävämme niin kauvan kuin tämä hallitus on porvariston käsissä ja vaikutuksen alaisena, voi olla ainoastaan kärsivällinen, järjestyksen mukainen ja itsepintainen virheiden ja menettelytapojen selvittäminen mukautuen erittäin joukkojen käytännöllisiin vaatimuksiin. Niin kauvan kuin me olemme vähemmistönä, me tulemme harjoittamaan arvostelua sekä selittämään samalla, että koko valtiollinen valta on siirrettävä työväen edustajain neuvostoilta, jotta joukot kokemuksen avulla pelastuisivat virheistä.

5) Ei parlamentaarinen tasavalta, sillä palaaminen siihen olisi työväen etujen kannalta askel taaksepäin, vaan työväen, maalaisrenkien ja talonpoikain edustajain neuvostojen tasavalta koko maassa alhaalta ylöspäin.

Poliisin, armeijan ja virkavaltaisuuden poistaminen. Seisovan sotaväen sijaan kansan aseistus. Virkamiehet valittava ja asetettava niin, että ne voidaan vaihtaa milloin hyvänsä. Virkamiehille maksettava ainoastaan hyvän työmiehen palkka.

6) Agraariohjelmassa siirretään pääpaino maalaisrenkien edustajain neuvostolle. Kaikkien tilanomistajien maiden takavarikoiminen, ja kaikkien maiden kansallistuttaminen. Maita hoitavat maalaisrenkien ja talonpoikaisedustajain neuvostot. On muodostettava erikoinen

Kerenski puhuu rintamalla.

Taistelu Nevskillä.

edustajain neuvosto köyhimmistä talonpojista. Jokaisesta suurtilasta 100—300 desjatinaan on laitettava kunnan kustannuksella mallitila ja talous, jota tulee valvomaan maalaisrenkien edustajain neuvosto.

7) Kaikkien maan pankkien kansallistuttaminen yleiskansallisen pankin kautta, jota tulee valvomaan työväen edustajain neuvosto.

8) Meidän välitön tehtävämme ei ole «sosialismin» voimaansaattaminen, vaan ainoastaan yhteiskunnallisen tuotannon ja elintarvejaon valvonnan toteuttaminen edustajain neuvoston taholta.

9) Puolueohjelman muuttaminen 1) imperialistiseen politiikkaan nähden, 2) suhtautuminen kommunistiseen valtioon, esimerkkinä Pariisin kommuni ja 3) vanhentuneet vähimmät vaatimukset tarkistettava. Puolueen nimen muuttaminen sosialidemokraattisesta, jonka johtajat ovat kautta koko maailman pettäneet, siirtyessään porvariston puolelle, kommunistiseksi.

10) Internatsionalen uudistaminen vallankumouksellisella pohjalla keskustaa ja oikeistoa vastaan.«

Nämä teesit herättivät Venäjällä suuren myrskyn ei ainoastaan porvarillisten taholta, vaan sosialistien omassakin keskuudessa. Mal-

tilliset sosialidemokraatit eli menshevikit, sosialivallankumoukselliset sekä plehanovilaiset jyrkästi asettuivat niitä vastaan, pitäen niiden toteuttamisia Venäjällä kaikessa laajuudessaan toistaiseksi mahdottomana. Eikä siinä kyllin. Bolsheviki puolueen *omassakin* keskuudessa heräsi niitten johdosta hajaannusta. Monet Venäjällä olleet puolueen johtohenkilöt asettuivat ohjelman erinäisiä kohtia vastaan. Tämä koski erikoisesti kysymystä luokkadiktatuurista ja yhteiskunnallisesta vallankumouksesta. Yksinpä puolueen pää-äänenkannattaja, jonka toimitukseen Leninin piti liittyä, lausui, että mainittu ohjelma sisältää vain Leninin *yksityisiä* mielipiteitä.

Venäläinen punakaartilaisnainen.

»Mitä ohjelmaan kokonaisuudessaan tulee», lausui lehti, »emme voi sitä hyväksyä, mikäli se pitää porvarillisen demokratisen tasavallan tunnustamista päättyneenä ja tarkoittaa tämän vallankumouksen muuttamista sosialistiseksi vallankumoukseksi. Tästä kaunasta johtuva menettelytapa eroaa jyrkästi siitä menettelytavasta, jota ovat puolustaneet »Pravdan» edustajat yleisvenäläisessä kokouksessa sekä neuvostojen virallisia johtajia että menshevikejä vastaan, jotka tahtovat vetää oikealle. Laajemmassa väittelytilaisuudessa me aijomme puolustaa mielipidettämme *ainoana mahdollisena* vallankumoukselliselle sosialidemokratialle, mikäli se tahtoo jäädä loppuun saakka köyhälistöjoukkojen vallankumoukselliseksi puolueeksi eikä muuttua kommunistiseksi agitatsiooniryhmäksi.»

Tällaiselle terveelle kehityksen kannalle, joka oli kaikinpuolin sopusoinnussa sekä sosialidemokraattisen puolueen taktiikan, traditsioiden että Venäjän yhteiskunnallisen ja taloudellisen tilanteen kanssa, asettui melkoinen osa puolueen aineksista. Kiistaa jatkui ja menettelytapakin pysyi sen mukaan hajanaisena. Samaan aikaan kuin Lenin saarnasi ohjelmassaan yhteiskunnallisesta vallankumouksesta ja diktatuurista, pysyivät monet, yksinpä Leninin läheisimmätkin henkilöt, uskollisena kansanvallan aatteelle ja parlamentarismille, vaatien johdonmukaisesti ja jyrkästi m. m. kansalliskokouksen kokoonkutsumista. Mutta voimakkaalla persoonallisuudellaan voitti Lenin kiistan. Hänen voittoansa joudutti yhä jatkuva sota ja kasvava nälänhätä, joka herätti työväenpiireissä vihan hallitusta vastaan sekä pyynnön ottaa

valta *omiin* käsiin, siinä lapsellisessa uskossa, että sittenhän saadaan rauhaa, leipää sekä vapautta. Mutta näitä lupauksia ei Lenin ole toteuttanut. Saksan kanssa on tosin tehty imperialistinen rauha, mutta kaikilla muilla tahoilla käy Venäjä sotaa edelleenkin. Vapautta ei Venäjän kansa ole saavuttanut, vaan on koko »vapaus« siinä, että venäläinen punakaartilainen tekee nyt melkein mitä tahansa mistään määräyksistä piittaamatta. Ja tärkeintä, *leipää*, jonka vuoksi joukot oli saatu tavoittelemaan luokkadiktatuuria, on entistäkin vähemmän. Sitä ei Lenin kumppaneineen ole parhaimmallakaan tahdollaan pystynyt hankkimaan.

Mutta Lenin ei ole väsynyt. Hän on alusta alkaen tarmokkaasti ja johdonmukaisesti pyrkinyt viittomaansa päämäärään. Kun kesällä vuonna 1917 bolshevistinen kapinaliike Pietarissa saatiin kukistetuksi veriin ja Lenin oli pakotettu pakenemaan välttääkseen pyöveleitä, joille oli luvattu sievoiset summat hänen päästään, ei hän lainkaan silti ollut juuri masentunut. Hän hautoi ohjelmaansa ja oli yhä vakuutettu siitä, että hänen valtakautensa on vielä koittava. Ollen tilaisuudessa häntä haastattelemaan maanpaossaan, kysyin, mikä olisi hänen lähin ohjelmansa, jos valta joutuisi hänen käsiinsä? Ensiksikin rauhan aikaansaaminen, vastasi hän. Ja jatkoi: »Me tulemme esittämään Saksalle rauhaa demokraattisilla ehdoilla ilman aluevaltauksia.»

Mutta jollei Saksa suostu?

Tiedustamme sitten, mitkä ovat Saksan rauhanehdot. Solmimme rauhan joka tapauksessa, ja jos Saksa vaatii Venäjää luopumaan Itämeren maakunnista, niin olkoon menneeksi, sillä rauha syntyy, suuremmassakin mittakaavassa, sen perusteella, että kukin pitää sen, minkä on saanut käsiinsä. Jos taas Saksa ei suostu näillä ehdoilla rauhaan, niin sitten tappelemme jokaisesta askeleesta viimeiseen saaliilta. Persiasta kutsumme pois sotajoukot. Ja vastavallankumoukselliset kasakat, jotka ovat parhain porvariston tuki, tyydytämme sillä, että annamme heidän ratkaista roakysymyksensä mielensä mukaan, silloin he riitelevät keskenään ja unhottavat meidät.

Mutia entäs Englannin ja Japanin taholta tuleva vaara?

Se ei merkitse mitään. Japani ei pysty kauaksi etenemään Siperiassa, kun siellä ei ole tarpeeksi rautateitä ja Englanti taas ei uskalla käydä kimppuumme, sillä kun Saksa antaa tekniikan ja me annamme elävän voiman, niin me olemme voittamattomat. Ja mitä tulee ulkomaalaisten lainojen julistamiseen mitättömäksi sekä tuotannon sosialisointiin, ei Saksan taholta siinä liene nyt mitään pelättävissä.

Mutta miten on sitten Suomen kysymyksen kanssa?

Suomi saa tehdä meidän puolestamme mitä haluaa, lausui hän

lopuksi, ollen ilmeisesti vakuutettu silta, että sosiaalisen vallankumouksen aika, jota saksalaiset sosialistit pelosta eivät muka tahdo vain tunnustaa, kuten hän arveli, on nyt tullut ja että sen toimeenpanijana, vastoin Kautskyn ja monen teoreetikon epäilyjä, Venäjä tulee käymään ensimmäisenä.

Mitä Leninin luonteenominaisuuksiin tulee, voidaan siitä mainita, että hän on kylmä ja häikäilemätön. *Kaikki* keinot ovat hyvät, kunhan ne vievät päämäärään tai auttavat sen saavuttamista. Kun hieman aikaisemmin mainittua haastattelua kerroin hänelle Viipurissa tapahtuneista upseerimurhista, joita raa'at sotamiehet olivat toimeenpanneet mitä julmimmalla tavalla, niin hän lausui niistä avoimesti ihastuksensa, sillä ei mikään teko näyttänyt olevan liiaksi raaka ja julma, jos se vain oli omansa vahingoittamaan »vastavallankumouksellisia«, jolla nimityksellä hän leimasi kaikki ne, jotka eivät voineet yhtyä hänen tuulentupiinsa. Yksinpä puoluetoverinsakin saattoi hän «ristiinnaulita», jos tämä asettui poikkiteloin ohjelman toteuttamiselle. Hänellä on kaksi luonteenpiirrettä, jotka erikoisesti käyvät ilmi: sokea viha kapitalistista yhteiskuntaa vastaan ja intohimo työväenluokan vapauttamiseksi, kaikilla niillä keinoin, jotka *hän* luulee oikeiksi.

Lukija saattanee tehdä kysymyksen, mikähän osuus tuolla miehellä on Suomen kansalaissodassa? Kysymykseen on vaikea vastata, sillä allekirjoittaneen tiedossa ei ole, mitä kapinan aikana ja sitä ennen Suomen kapinallisten johtomiesten ja Leninin välillä on tapahtunut. Mutta erisiin seikkoihin viittaamme kuitenkin. Sitten kun Lenin oli palannut Venäjälle ja tämän kirjoittaja erään lähetystön kanssa toistamiseen joutui bolshevikien puoluetoimikuntaan senaatin alistuksen vuoksi, jota ei vielä silloinkaan oltu ratkaistu, niin pyyntöömme ja ehdotukseemme, että bolshevikit ryhtyisivät entistä tehokkaammin vaikuttamaan hallitukseen asiamme hyväksi, vastasi toimikunnan nimessä Lenin, etteivät he ryhdy mikäänlaisiin toimenpiteisiin, ennen kuin suomalaiset ovat julistaneet sodan väliaikaista hallitusta vastaan. Mutta niin kauvan kuin me koetamme neuvottelujen kautta ja diplomaattista tietä eikä avoimella taistelulla viedä asiamme eteenpäin, ovat he kokonaan sivussa.

Sellainen oli vastaus. Myöhemmin pakolaisena ollessaan Suomessa Lenin yllytti toimeenpanemaan matruusien avulla yhteiskunnallisen vallankumouksen. Valitti, että noin hyvä tilaisuus on jo aikaisemmin jätetty käyttämättä. Kun hänelle huomautettiin, että Suomessa ei ole yhteiskunnallisen vallankumouksen *edellytyksiä*, eikä työväki voi ryhtyä seikkailuun, panemalla vaaraan saavuttamiaan voittoja ja muutenkin vaikutusvaltaista asemaansa, sanoi Lenin tunnetun vanhentuneen

fraasin tapaan, ettei työväellä ole kadotettavana muuta kuin kahleensa, mutta koko maailma voitettavana ja että kumousta vastustava puoluejohto on opportunistinen sekä porvarillisen parlamenttarismin »pilaama«.

Samanlaista oli myöhemminkin. Joka kerta kuin puolueen valtuutettuja kävi Pietarissa milloin valtalain, milloin itsenäisyyskysymyksen vuoksi, oli hänellä sama resepti ja sama moite valmiina, Kuten kokemus osoittaa näyttää Leninin kylvö löytäneen suotuisaa maaperää, mutta kantaneen hedelmän, jota seuraa joukkojen kirous.

Eivätkä Suomen kokemukset suinkaan ole olleet omansa muuttamaan hänen taktiikkaansa. Leppymättömästi jatkaa hän samaa menettelytapaa edelleenkin. Kansalaissota, joka Venäjällä syttyi loka-kuussa vuonna 1917, jatkuu yhä ja laajenee. Se on niellyt hirveitä uhreja, mutta Lenin, joka pistimien avulla kiipesi valtaan, istuu yhä vielä paikoillaan. Porvaristo on kokonaisuudessaan häntä vastassa, jopa suuri osa siitä työväestöstäkin, joka häntä auttoi valtaan, on hänet

jättänyt, mutta siitä huolimatta säilyttää hän asemansa.

Näin lienee vain *toistaiseksi*. sillä ijankaiken ei vähemmistö-luokkavalta, joka nojaa palkattuihin, vieläpä melkoiseksi osaksi muukalaisiin pistimiin, voi pysyä pystyssä. Se kaatuu ennen pitkää ja vie mukansa Leninin, joka nyt on maineensa kukkulalla. Mutta *samalla* vie se hautaan demokration, jonka ruumisarkkuun bolshevikit, eikä suinkaan vähimmin Lenin itse, ovat nauvoja iskenneet, Ja siinä on ei ainoastaan Venäjän, vaan koko maailman demokration tappio.

1. X. 1918.

E. Huttunen.

Entinen keisari Nikolai vartioineen Siperiassa.